

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ Ігор ГЕРУШ
“ 06 ” _____ 2021 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»**

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)

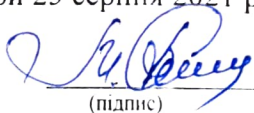
Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 2

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра психології та філософії
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри 25 серпня 2021 року (протокол № 1).

В. о. завідувача кафедри, доц. (Марина ТИМОФІЄВА)
(підпис)

Схвалено предметною методичною комісією з суспільних та гуманітарних дисциплін
31 серпня 2021 року (протокол № 1).

Голова предметної методичної
комісії, доц.

 (Ніна ЗОРІЙ)
(підпис)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Психології та філософії
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Тимофієва Марина Пилипівна – в. о. завідувача кафедри, кандидат психологічних наук, доцент, timofieva.marina@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/psihologiyi-ta-filosofiyi/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/pssoc/
E-mail	psychology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 3
Контактний телефон	+380 (372) 526337

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	30
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Психологія здоров'я людини – наука, яка вивчає психологічні основи здорового способу життя з метою збереження та поліпшення здоров'я людини, та охоплює промоцію та охорону здоров'я, а також профілактику й лікування хвороб, зокрема їх чинники, причини та ідентифікатори (етіологічні й діагностичні кореляти).

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисципліни (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);

- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
філософія	медична психологія
психологія	вікова та педагогічна психологія
анатомія та фізіологія людини	експериментальна психологія
біологія	генетична психологія
педагогіка	психологія спілкування
соціологія медицини	психологія сім'ї
	психологічне консультування

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета вивчення навчальної дисципліни – цілісне охоплення проблем психології здоров'я людини, засвоєння методологічних принципів та основних понять психології здоров'я, змісту, принципів та фактів поліпшення психічного здоров'я людини, основних аспектів взаємовпливу позитивних (негативних) емоційних станів, способів психологічного захисту, профорієнтації, професійного довголіття, що може сприяти перегляду ставлення до способу життя особистості.

6.2. Завдання: аналіз і систематизація теоретичних моделей та емпіричних досліджень у вітчизняній і зарубіжній психології здоров'я людини; поглиблення розуміння багатомірного феномену здоров'я та термінологічної складності в позначенні того чи іншого його аспекту; оволодіння психологічними методами відновлення та збереження здоров'я людини; усвідомлення потреби свого існування та існування людства в цілому; підвищення

рівня психологічної культури й аналіз психологічних факторів збереження і зміцнення здоров'я; розробка змісту психічного здоров'я, його критеріїв та факторів; дослідження взаємозв'язків і взаємовпливів усіх складників здоров'я (біологічного, психічного, соціального); формування нових уявлень та установок на здоров'я і здоровий спосіб життя; розвиток творчого ставлення до свого здоров'я; формування психологічних механізмів здорової поведінки; формування внутрішньої картини здоров'я; обґрунтування методів психологічного впливу на зміцнення і поліпшення стану здоров'я особистості.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

7.2. загальні:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК 2. Здатність узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.

ФК 4. Здатність до вибору оптимальних методів та проведення клінічної / психологічної діагностики пацієнта.

ФК 13. Здатність до проведення експертної оцінки психологічного стану людини та експертизи працездатності (медико-соціальної, військово-лікарської, психолого-психіатричної, судової, медико-педагогічної).

ФК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати: предмет, завдання та методи психології здоров'я людини; основні принципи формування здорового способу життя особистості; диференціацію чинників здоров'я: суб'єктивних і об'єктивних, позитивних і негативних, залежно від вікових особливостей індивіда; практичні методи профілактики психічного та психологічного здоров'я; психофізіологічні особливості емоційної сфери особистості; психопрофілактику психічного здоров'я у різних вікових групах; психопрофілактичні методики попередження розладів психологічного здоров'я; психогігієнічні норми спілкування, праці і відпочинку.

8.2. Вміти: використовувати методи психології здоров'я;

- приймати творчі рішення;
- діагностувати емоційні стани і властивості особистості;
- розрізняти вікові психологічні властивості особистості;
- регулювати професійне спілкування в системі охорони здоров'я;
- здійснювати психологічний вплив на особистість у межах професійного спілкування, враховуючи вікові особливості особистості;
- застосувати засоби саморегуляції;
- пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності;

8.3. Демонструвати:

ПРН 3. Визначати попередній клінічний / психологічний / патопсихологічний діагноз, функціональний стан, здійснювати диференційну діагностику у відповідності до сучасних класифікаторів захворювань.

ПРН 6. Розробляти моделі, стратегії й план дій щодо здійснення психологічних (медико-психологічних) втручань і надання послуг.

ПРН 7. Інтерпретувати та прогнозувати вплив лікування на перебіг хвороби / розладу з метою оптимізації програм медичної, психологічної та медико-психологічної допомоги.

ПРН 8. Визначати та вести контингент осіб, яким надається медична, психологічна та медико-психологічна, в т.ч. екстренна, допомога.

ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Психологія здоров'я людини», який складається з трьох змістових модулів.

Модуль 1. Психологія здоров'я людини

Змістовий модуль 1. Здоров'я людини в контексті психології

Тема 1. Предмет, завдання та методи курсу «Психологія здоров'я людини». Поняття про психічне, психологічне та соматичне здоров'я. Їх специфіка та взаємозв'язок. Характеристика психосоматичних розладів. Структура, функції та завдання психічного здоров'я. Проблема визначення методологічних основ психічного здоров'я. Методи дослідження психічного здоров'я. Місце психології здоров'я в інших галузях наукових знань

Тема 2. Формування здорового способу життя особистості. Фактори впливу на здоров'я людини. Диференціація чинників здоров'я: суб'єктивних і об'єктивних, позитивних і негативних, залежно від вікових особливостей індивіда. Несприятливі психосоціальні фактори здоров'я (за Д. М. Ісаєвим). І. О. Сабанадзе – психологічні та соціальні фактори дезадаптованості. Поняття стресу. Загальні поведінкові ефекти сильного стресу. Когнітивні, емоційні ефекти сильного стресу. Ознаки патогенної поведінки. Передумови виникнення дистресу. Ю. Орлов – ознаки патогенного мислення. Особливості саногенного мислення. Ознаки психічного здоров'я за К. Ясперсом. Поняття здорового способу життя. Стилі життя. Психологічні причини деяких хвороб. Модель здорової особистості в теоріях зарубіжних дослідників

Тема 3. Поняття про психогігієну. Загальна характеристика психогігієни, мета і завдання. Предмет і об'єкт психогігієни. Історія виникнення психогігієни. Головні завдання психофізіологічних досліджень у галузі психогігієни. Методологічні засади наукової програми гігієнічної діяльності. Принципи психогігієни сформульовані Я. А. Каменським. Критерії гігієнічної культури, гігієнічного стилю життя. Вікова психогігієна. Психогігієна навчання, праці та побуту. Психогігієна подружнього життя. Психогігієна колективного життя, спорту. Внутрішня картина здоров'я.

Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення здоров'я людини

Тема 4. Методи профілактики психічного та психологічного здоров'я. Збереження психічного та психологічного здоров'я особистості. Психопрофілактика. Соціально-психологічна профілактика, профілактична робота шкільного психолога, психопрофілактична робота служби сім'ї, профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування. Психологічна корекція, групова психокорекція. Психотерапія. Психологічний захист особистості.

Тема 5. Психопрофілактична робота служби сім'ї. Актуальність вивчення психології сім'ї. Об'єкт, предмет та завдання психології сім'ї. Методи вивчення психології сім'ї. Гендерні стереотипи як основа функціонально-рольової структури сім'ї. Структура та рольова взаємодія в сім'ї. Причини, які призводять до розпаду сімей. Функції сім'ї. Гендерні стереотипи як основа функціонально-рольової структури сім'ї. Структура та рольова взаємодія в сім'ї. Основний елемент самоствердження, розвитку й існування сім'ї. Негативні чинники які ускладнюють життя молодій сім'ї. Завдання статевого виховання. Поняття

материнства. Профілактична робота з батьками. Сімейні конфлікти: аналіз, попередження, розв'язання. Основні положення психології сімейних криз. Мета і завдання психологічної діагностики сім'ї. Методи психологічного вивчення сім'ї. Параметри діагностики подружніх стосунків і відповідні методики. Загальні принципи, види та напрямки надання психологічної допомоги сім'ї. Специфіка сімейного консультування.

Тема 6. Профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування.

Поняття професійного самовизначення. Вплив індивідуально-психологічних особливостей на вибір професії. Етап професійної підготовки. Поняття програми, зорієнтованої на підтримку фізичного й психічного здоров'я людини. Поняття професійної адаптації. Напрямки адаптації. Критерії успішної первинної професійної адаптації. Основні недоліки в організації й умовах праці.

Тема 7. Психопрофілактика психічного здоров'я у різних вікових групах. Профілактика психічного здоров'я дітей дошкільного віку.

Збереження психічного та психологічного здоров'я особистості. Поняття „профілактика” і „превенція”. Неспецифічна профілактика. Напрями психопрофілактичної роботи. Соціально-психологічна профілактика, профілактична робота шкільного психолога, психопрофілактична робота служби сім'ї, профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування. Психологічна корекція, групова психокорекція. Психотерапія. Історичний експурс. Етапи психокорекційної роботи. Соціально-психологічний тренінг. Класифікація методів тренінгу. Поняття групи зустрічей (групи особистісного зростання К. Роджерса, В. Шутца). Труднощі адаптації дитини до умов дошкільного закладу. Психогігієнічні аспекти нервово-психічних порушень у дітей дошкільного віку. Причини нервовості у дітей. Дитячі страхи. Вплив соціуму на розвиток дитини. Особливості соціально-психологічної структури сімей, в яких діти страждають нервовими захворюваннями.

Тема 8. Роль та профілактика психічного здоров'я у підлітковому та юнацькому віці. Особливості підліткового та юнацького віку. Особливості тривожності сучасних підлітків. Причини та прояви тривожності підлітка. Поняття внутрішньоособистісного конфлікту. Алкоголізм та наркоманія в підлітковому віці. Рівні наркотизації. Причини і наслідки дитячого алкоголізму. Види тривоги за Фройдом та Хорні. Первинна тривога. Поняття реалістичної, невротичної та моральної тривоги. Методи виявлення хвилювання. Шкільна тривожність за дослідженням О. Кондаш. Актуальні проблеми психологічного забезпечення психічного та фізичного здоров'я студентів. Роль колективу групи в самоствердженні юнака. Інтернетзалежність. Поняття хронічної перенапруги. Організаційні заходи в системі ПЗПЗ під час навчання студентів.

Тема 9. Профілактика психічного здоров'я у дорослому та похилому віці.

Психологічні особливості дорослого віку. Поняття надійності професійної діяльності. Особливості мотивації до професійної діяльності у дорослому віці. Значення психологічного клімату у трудовому колективі для психологічного здоров'я у дорослому віці. Визначальні риси характеру й рівень моральності. Професійна майстерність, як фактор впливу на професійне довголіття. Моральний самоконтроль особистості. Сучасні напрямки забезпечення надійності професійної діяльності. складові програми «зі зміцнення здоров'я». Психологічна адаптація людини до пенсійного статусу. Чинники психологічного здоров'я в похилому віці. Особистість і здоров'я літніх людей. Особливості прояву депресії в людей похилого віку.

Тема 10. Гендерні аспекти психічного здоров'я особистості. Поняття про гендер як соціокультурний конструкт. Роль статевих стереотипів у формуванні психічного здоров'я. Поняття гендерної ролі. Гендерні особливості психічного здоров'я. Стереотипи суспільства. Поняття гендер як соціокультурний конструкт. Поняття маскуліністськості, фемініністськості та андрогінії. Специфіка диференціації статі в психоаналітичній теорії. Роль статевих стереотипів у формуванні психічного здоров'я. Гендерні особливості психічного здоров'я. Основні тенденції статеворегульованих відмінностей. Теоретичні моделі, що пояснюють гендерні відмінності в стані здоров'я. Відмінні ознаки чоловіка і жінки. Характеристику моделі гендерно-рольового конфлікту.

Змістовий модуль 3. Практична психологія здоров'я людини

Тема 11. Професійна діяльність психолога в психології здоров'я.

Мета і завдання фахівця-психолога в галузі здоров'я. Погляд психолога на поняття „здоров'я”. Рівні та критерії здоров'я. Базові визначення стану здоров'я. Етико-психологічні принципи роботи в сучасній індустрії здоров'я. Психологічне здоров'я як стан балансу між різними аспектами особистості людини (Р. Ассаджолі-психосинтез). Поняття балансу між потребами індивіда і суспільства, який підтримується постійними зусиллями (С. Фрайберг). Критерії психічного здоров'я. Психологія праці і роль психолога. Мета та завдання психологічної служби в роботі у стресових ситуаціях. Психологічна допомога в медичній практиці. Особливості спілкування медичного персоналу з родичами хворого. Психологія поводження з хворими. промоція здоров'я, робота із хворою людиною і орієнтація на її здоров'я. Психологічно-просвітницька діяльність психолога.

Тема 12. Психодіагностика стану здоров'я особистості.

Критерії оцінки психічного здоров'я: властивості особистості, переважаючі психічні стани, адекватність психічного відображення, гармонійність особистості. Розумова працездатність як показник психічного здоров'я. Психологічна стійкість особистості. Емоційна стійкість особистості. Особистість і стрес. Здоров'я та соціальні інститути. Основи сексуального здоров'я. Психологічні аспекти ВІЧ/СНІДу. Самооцінка соціального здоров'я. Ставлення до здоров'я, його компоненти. Внутрішня картина здоров'я. Роль сім'ї у формуванні ставлення до здоров'я. Методики оцінки та самооцінки стану здоров'я. Кількісний підхід до оцінки здоров'я за М. Амосовим. Метод функціональних проб як об'єктивний підхід до оцінки функціональних резервів організму. Проба Штанге. Проба Генча. ЖЄЛ. Ортостатична проба. Проба РWC. Гарвардський степ-тест. Методика самооцінки рівня фізичного здоров'я (за В.П. Войтенко). Методика оцінки фізичної працездатності за допомогою 6-моментної функціональної проби. Методика оцінки адаптаційного потенціалу Р.М. Баєвського. Методика оцінки якості життя як показника соціального здоров'я. Методика оцінки рівня задоволеності якістю життя (за Р. Еліотом). Орієнтована оцінка здорової поведінки. Орієнтована оцінка емоційного благополуччя. Аутоаналітичний опитувальник здорової особистості. Методика дослідження впевненості на усвідомлюваному рівні. Методика дослідження локусу контролю (ЛК) (Дж. Роттера). Тест-опитувальник особистісної зрілості. Тест на професійний стрес. Діагностика смислових життєвих орієнтацій. Методика діагностики ступеня задоволеності основних потреб. Психодіагностика самотності. Проективний метод психодіагностики ВКЗ. Методика визначення ризику здатності до суїцидальності. Методика дослідження емоційно-особистісних особливостей (опитувальник Ольшаннікової-Рабінович). Діагностика типів ставлення до хвороби.

Тема 13. Психокорекція психічного та психологічного здоров'я

Уявлення про здорову особистість. Модель здорової особистості. Здоровий спосіб життя. Адаптація як важлива складова стану здоров'я людини. Психологічні механізми особистісної регуляції засобами гумору. Психологічна допомога та її види. Психопрофілактична робота у досягненні психологічного здоров'я. Шляхи подолання особистісного неблагополуччя. Психологічне здоров'я сім'ї. Психологія впевненості особистості. Психологія професійного довголіття.

Тема 14. Саморегуляція особистості у психології здоров'я. Психічне здоров'я у лікувальних закладах.

Роль і значення саморегуляції у збереженні та підтримці психічного та психологічного здоров'я. Принципи мотиваційної саморегуляції. Роль установки в регулюванні психічного здоров'я. Вітчизняні традиції в дослідженні проблеми адаптації і саморегуляції. Біоенергетичний рівень адаптивної саморегуляції стресу. Психофізіологічний рівень адаптивної саморегуляції стресу. Психотехнологія адаптивного біоуправління з біологічним зворотним зв'язком (БЗЗ). Прогресивна м'язова релаксація. Антистресова релаксація. Аутогенне тренування. Систематична десенсибілізація. Техніки дихання. Тілесно – орієнтовані техніки. Роль медичного персоналу у збереженні психічного здоров'я населення. Основні завдання та напрями роботи медпрацівників у збереженні психічного та психологічного здоров'я населення. Професійні практичні навички. Медичне спілкування. Характерні риси спілкування медичного персоналу і хворого. Особливості спілкування

медичного персоналу з родичами хворого. Психологія поводження з хворими. Медична етика та деонтологія.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Денна форма у тому числі			
		Аудиторні		С.р.	Інд.
		Л	П		
1	2	3	4	5	6
1. Предмет, завдання та методи курсу «Психологія здоров'я людини»	7	2	2	4	
2. Формування здорового способу життя особистості	9		2	6	
3. Поняття про психогігієну	12	2	2	8	
4. Методи профілактики психічного та психологічного здоров'я	10	2	2	6	
5. Психопрофілактична робота служби сім'ї	2		2		
6. Профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування	2		2		
7. Психопрофілактика психічного здоров'я у різних вікових групах. Профілактика психічного здоров'я дітей дошкільного віку	4	2	2		
8. Роль та профілактика психічного здоров'я у підлітковому та юнацькому віці	2		2		
9. Профілактика психічного здоров'я у дорослому віці	2		2		
10. Гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	2		2		
11. Професійна діяльність психолога в психології здоров'я	10		2	8	
12. Психодіагностика стану здоров'я особистості	8		2	6	
13. Психокорекція психічного та психологічного здоров'я	10		2	8	
14. Саморегуляція особистості у психології здоров'я. Психічне здоров'я у лікувальних закладах.	8	2	2	4	
Разом за змістовим модулем	88	10	28	50	
Підсумковий модульний контроль	2		2		
УСЬОГО ГОДИН	90	10	30	50	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Психологія здоров'я людини		
<i>Змістовий модуль 1. Здоров'я людини в контексті психології</i>		
1.	Предмет, завдання та методи курсу «Психологія здоров'я людини». Формування здорового способу життя особистості	2
2.	Поняття про психогігієну	2
<i>Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення здоров'я людини</i>		
3.	Методи профілактики психічного та психологічного здоров'я	2
4.	Психопрофілактика психічного здоров'я у різних вікових групах	2
<i>Змістовий модуль 3. Практична психологія здоров'я людини</i>		

5.	Саморегуляція особистості у психології здоров'я. Психічне здоров'я у лікувальних закладах	2
	Разом	10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Психологія здоров'я людини		
<i>Змістовий модуль 1. Здоров'я людини в контексті психології</i>		
1.	Предмет, завдання та методи курсу «Психологія здоров'я людини»	2
2.	Формування здорового способу життя особистості	2
3.	Поняття про психогігієну	2
<i>Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення здоров'я людини</i>		
4.	Методи профілактики психічного та психологічного здоров'я	2
5.	Психопрофілактична робота служби сім'ї	2
6.	Профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування	2
7.	Психопрофілактика психічного здоров'я у різних вікових групах. Профілактика психічного здоров'я дітей дошкільного віку	2
8.	Роль та профілактика психічного здоров'я у підлітковому та юнацькому віці	2
9.	Профілактика психічного здоров'я у дорослому та похилому віці	2
10.	Гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	2
<i>Змістовий модуль 3. Практична психологія здоров'я людини</i>		
11.	Професійна діяльність психолога в психології здоров'я.	2
12.	Психодіагностика стану здоров'я особистості.	
13.	Психокорекція психічного та психологічного здоров'я	2
14.	Саморегуляція особистості у психології здоров'я. Психічне здоров'я у лікувальних закладах	2
Підсумковий модульний контроль		2
	Разом	30

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Психологія здоров'я людини		
<i>Змістовий модуль 1. Здоров'я людини в контексті психології</i>		
1.	Місце психології здоров'я в інших галузях наукових знань	4
2.	Модель здорової особистості в теоріях зарубіжних дослідників	6
3.	Психогігієна колективного життя, спорту	4
4.	Внутрішня картина здоров'я	4
<i>Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення здоров'я людини</i>		
5.	Психологічний захист особистості	6
<i>Змістовий модуль 3. Практична психологія здоров'я людини</i>		
6.	Етико-психологічні принципи роботи в сучасній індустрії здоров'я.	4
7.	Особливості спілкування медичного персоналу з родичами хворого. Психологія поводження з хворими	4
8.	Особистість і стрес	6
9.	Психологія впевненості особистості	4
10.	Психологія професійного довголіття	4
11.	Саморегуляція особистості. Систематична десенсибілізація. Техніки дихання. Тілесно – орієнтовані техніки	4

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).
- Написання рефератів

Вимоги до написання реферату:

- обсяг – 9-10 сторінок друкованого тексту,
- 1-ша сторінка – титульна;
- 2-га сторінка – зміст;
- 3-тя сторінка – вступ;
- 4-7-ма сторінки – виклад матеріалу;
- 8-ма сторінка – висновки;
- 9-та сторінка – список використаної літератури;
- посилання у тексті ([порядковий номер у списку літератури; сторінка, з якої процитовано])

Вимоги до написання доповіді:

- 1-2 сторінки друкованого тексту;
- наявність постановки проблеми та висновків.

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Психологія здоров'я людини»

1. Значення здоров'я й підходи до його визначення
2. Адаптаційні резерви організму
3. Рухова активність і фізичне здоров'я
4. Оцінка й самооцінка фізичного здоров'я
5. Здоров'я й гармонія
6. Гармонія зовнішнього й внутрішнього простору особистості
7. Гармонія особистості як гуманітарна проблема
8. Гармонія відносин особистості
9. Гармонія розвитку особистості
10. Духовне буття й сенс життя особистості
11. Психологічна стабільність особистості
12. Віра як опора психологічної стабільності
13. Психологічна стабільність як опірність
14. Психологічна залежність як слідство зниження стабільності
15. Індивідуально-типологічні аспекти психічного здоров'я
16. Психологічні типи як форми психічного здоров'я
17. Акцентуації особистості й психічне здоров'я
18. Здоров'я як соціальний феномен
19. Холістична модель здоров'я
20. Соціальна структура й здоров'я
21. Здоров'я й соціальні організації
22. Соціальні зміни й здоров'я суспільства
23. Тенденції в здоров'я чоловіків і жінок
24. Здоров'я й спосіб життя
25. Особиста гігієна й здоров'я
26. Рухова активність і здоров'я

27. Особистісні особливості й сексуальність
28. Гармонія й дисгармонія сексуальних відносин
29. Профілактика сексуальних дисгармоній
30. Сексуальність і СНІД
31. Психологічні фактори ризикованої поведінки
32. Види психічної саморегуляції
33. Внутрішня картина здоров'я дітей і підлітків
34. Характеристика спілкування з дітьми
35. Роль сім'ї у формуванні внутрішньої картини здоров'я
36. Фактори, що впливають на психічне здоров'я студентів
37. Стрес у студентській родині
38. Психологія професійного здоров'я, професійне самовизначення
39. Стрес у професійній діяльності
40. Фактори професійної працездатності
41. Екстремальні умови діяльності й здоров'я людини
42. Професійне вигорання й ресурси його подолання
43. Психологія старіння й довголіття
44. Чинники, які визначають психічне здоров'я. Генетичні чинники.
45. Чинники, які визначають психічне здоров'я. Соціальні чинники.
46. Чинники, які визначають психічне здоров'я. Екологічні чинники.
47. Чинники, які визначають психічне здоров'я. Економічні чинники.
48. Психогігієна подружнього життя.
49. Мотивація до здорового способу життя.
50. Значення позитивних емоцій у збереженні здоров'я

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Змістовий модуль 1. Здоров'я людини в контексті психології

1. Історія становлення психології здоров'я.
2. Психологія здоров'я як наука, взаємозв'язок з іншими галузями знань.
3. Об'єкт, мета та завдання психології здоров'я.
4. Історія становлення психології здоров'я.
5. Психологія здоров'я як наука, взаємозв'язок з іншими галузями знань.
6. Об'єкт, мета та завдання психології здоров'я.
7. Здоров'я - як системне поняття.
8. Методи науково-психологічних досліджень у психології здоров'я.
9. Чинники які впливають на здоров'я людини. Здоровий спосіб життя.
10. Поняття та значення адаптації в психічному здоров'ї.
11. Соціально-психологічна дезадаптація.
12. Поняття стресу. Психологічні фактори нормалізації стресу.
13. Патогенна поведінка людини та роль саногенного мислення.
14. Духовність як чинник формування психічного здоров'я
15. Предмет і завдання психогігієни.
16. Історія розвитку психогігієни.
17. Основні розділи психогігієни.
18. Вікова психогігієна.
19. Педагогічна психогігієна.
20. Психогігієна праці і побуту.
21. Психогігієна сім'ї і сексуального життя.
22. Психогігієна спорту.
23. Психогігієна колективного життя.
24. Психогігієна професійної діяльності медичного працівника.

Змістовий модуль 2. Психологічне забезпечення здоров'я людини

25. Поняття соціально-психологічної профілактики.

26. Форми, методи та напрямки психопрофілактичної роботи.
27. Профілактична робота шкільного психолога.
28. Психопрофілактична робота служби сім'ї.
29. Практичні методи профілактики психічного та психологічного здоров'я.
30. Професійна діяльність психолога в психології здоров'я.
31. Психопрофілактична робота служби сім'ї
32. Профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування
33. Психопрофілактика психічного здоров'я у різних вікових групах.
34. Профілактика психічного здоров'я дітей дошкільного віку.
35. Роль та профілактика психічного здоров'я у підлітковому та юнацькому віці.
36. Профілактика психічного здоров'я у дорослому віці
37. Гендерні аспекти психічного здоров'я особистості
38. Захисні реакції і механізми особистості
39. Поняття психологічного стресу та причини його виникнення
40. Поняття професійного стресу та причини його виникнення
41. Особливості поведінкових реакцій людини у стресових ситуаціях
42. Психологія впевненості особистості
43. Поняття про віру та довіру
44. Класифікація довірливих стосунків
45. Психологічні особливості впевненої в собі особистості
46. Психологія професійного довголіття
47. Основні шляхи розвитку особистості професіонала
48. Розробка гуманістично орієнтованої моделі професійного розвитку
49. Особливості психології дорослих людей у різні періоди життя
50. Шляхи продовження професійного довголіття

Змістовий модуль 3. Практична психологія здоров'я людини

51. Психодіагностика стану здоров'я особистості.
52. Психологічна корекція.
53. Групова психокорекція.
54. Переваги групової форми психологічної роботи.
55. Тренінг.
56. Тренінг розв'язання проблем.
57. Комунікативний тренінг.
58. Саморегуляція особистості у психології здоров'я. Психічне здоров'я у лікувальних закладах

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Вирішення ситуаційних задач:

- визначати та застосовувати методи профілактики психічного та психологічного здоров'я.
- обрати психодіагностичні методики дослідження психічного та психологічного здоров'я;
- пояснювати психологічні захисти особистості;
- застосовувати методи психологічного вивчення сім'ї, параметри діагностики подружніх стосунків;
- визначати принципи, види та напрямки надання психологічної допомоги сім'ї;
- інтерпретувати впливи індивідуально-психологічних особливостей на вибір професії;
- визначати основні недоліки в організації й умовах праці;
- розкривати основні психопрофілактичні заходи психічного здоров'я у різних вікових групах;
- визначати чинники психологічного здоров'я в похилому віці;
- аналізувати гендерні аспекти психічного здоров'я особистості.

- охарактеризовувати рівні та критерії здоров'я людини;
- визначати та застосовувати психокорекційні техніки покращення психічного та психологічного здоров'я.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Семестр закінчується підсумковим модульним контролем.

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач тощо.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістовного модуля.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення модуля у формі підсумкового модульного контролю. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Підсумковий модульний контроль з психології здоров'я людини проводиться в письмовій формі шляхом написання студентами підсумкової роботи, яка включає 1 теоретичне питання, 1 ситуаційна задач, 40 тестових завдань. Оцінювання відповіді студента проводиться у відповідності до розроблених та затверджених критеріїв оцінок з психології здоров'я людини.

Написання письмової роботи включає:

1. Контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонується 1 теоретичне питання, яке оцінюється в 10 балів *(всього 10 балів)*.
2. Перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок проводиться шляхом вирішення ситуаційної задачі *(всього 10 балів)*.
3. Вирішення 40 тестових завдань - правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1,5 бали *(всього 60 балів)*

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання				
			5	4	3	2	5	4	3	2	
Модуль 1 90/3,0	3 (№№ 1-3)	14	8	7	5	0	8	0	0	0	70

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному занятті: **120=14 x 8+8 (ICPS)**.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: **70=14 x 5 (без ICPS)**.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Борисюк А. С. Психологія з основами педагогіки: навч. посіб. / А. С. Борисюк, Н. А. Гайсонюк, В. А. Осипенко. Чернівці: БДМУ, 2012. 459 с.
2. Гринько Н. В. Клінічна психологія: навч. посіб. М-во охорони здоров'я України, ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т". Чернівці: Черемош, 2018. 167 с.
3. Губенко І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підруч. для студ. мед. уч-щ, коледжів, акад. та ін-тів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Медицина, 2018. 312 с.
4. Тимофієва М. П., Двіжона О. В. Психологія здоров'я: навч. посіб. Чернівці: 2009. 294 с.
5. Тимофієва М. П., Павлюк О. І. Я-концепція у становленні особистості: цикл тренінгових вправ: Навчально-методичний посібник : Чернівці, 2019. С.107.

19.2. Допоміжна

1. Ананьев В. А. Основы психологии здоровья. Книга 1. Концептуальные основы психологии здоровья. СПб: Речь, 2006. 384 с.
2. Баевский Р. М. Проблемы здоровья и нормы: точка зрения физиолога. // Клиническая медицина. 2000. № 4. С. 18-25.
3. Бойко О. В. Гендерные аспекты психического здоровья // Вопросы психологии. 2005. № 1. С. 110-115.
4. Болтівець С. І. Педагогічна психогігієна: теорія та методика: Монографія. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. 302 с.
5. Болтівець С. І. Теоретико-методичні засади педагогічної психогігієни : Дис... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Інститут психології ім. Г.С.Костюка. К., 2004. 446 с.
6. Бурлачук Л. Ф., Кочарян А. С., Жидко М. Психотерапія. Учебник. СПб.: Питер, 2006 (2 видання). 370 с.
7. Васківська С. В. Побудова консультативного діалогу з людиною обтяженою психосоматичними проблемами / Психологічні стратегії в освітньому просторі: зб. наук. праць (Психол. науки). Вип.1. К.: КМІУВ ім. Б.Грінченка, 2000. С. 25-31.
8. Вереніч Н. Підліток: як йому допомогти / Упоряд. Т. Гончаренко. К.: Ред. загальнопед. газ., 2004. 120 с.

9. Виховання здорового способу життя: Тренінг для підлітків / Укл.: О. В. Головіна, О. С. Лісова. Чернівці: Рута, 2003. 66 с.
10. Галецька І. І. Методологічні проблеми вивчення психологічного здоров'я / Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. К.: Главник, 2005. Вип. 26. Т.1. С. 320-324.
11. Галецька І. І. Психологічне здоров'я як критерій внутрішньої свободи / Психологічні студії Львівського університету. Випуск 1. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. С. 79-85.
12. Галецька І. І., Сосновський Т. Психологія здоров'я. Львів: Вид. центр ЛНУ, 2006. 338 с.
13. Двіжона О. В. Вплив чинників на порушення психічного здоров'я дітей із дистантних сімей / Психологічні перспективи. Випуск 13. Луцьк: РВВ Вежа Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. С. 107-114.
14. Дмитерко-Карабин Х. М., Королик Н. В. Психологічна допомога тривожній дитині: теорія, діагностика, корекція: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. 192 с.
15. Зарецька Л. М. Питання адаптації та професіонального стресу. Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. акад. С. Д. Максименка. К.: Главник, 2005. Вип. 26. Том 2. 508 с.
16. Корнієнко О. В. Безпека життєдіяльності та підтримання психосоматичного здоров'я молоді: Монографія. К.: Київський університет, 2004. 264 с.
17. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / За ред. І. Я. Коцана. Луцьк: РВВ Вежа Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с.
18. Лісова О. С. Психологія здоров'я: Навчально-методичний посібник. Чернівці, 2001.
19. Лісова О. С. До питання про викладання спецкурсу "Психологія здоров'я" / Психологія. Збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2002. Вип. 18. С. 230-236.
20. Лісовенко І. Сім умов здоров'я / Науковий світ. 2006. № 5. С. 19.
21. Максименко С. Д. Переживання як психологічний механізм саморозвитку особистості. Педагогічний процес: теорія і практика: Зб. наук. пр. К.: ЕКМО, 2005. Вип. 3. С. 343-361.
22. Мостовий Ю. М., Акчурін О. М. Епідеміологічні, соціально-психологічні та економічні аспекти куріння тютюну серед учнівської та студентської молоді // Вісник БДМУ. 2001. № 5.
23. Никифоров Г. С. Психология здоровья. Учебное пособие. СПб: Речь, 2002. 256 с.
24. Пахальян В. Э. Развитие и психологическое здоровье. Дошкольный и школьный возраст. СПб: Питер, 2006. 240 с.
25. Психология здоровья: Учебник для вузов / Под ред. Г. С. Никифорова. СПб: Питер, 2003.
26. Психология здоровья: Учебник для вузов / Под ред. Г. С. Никифорова. СПб: Питер, 2003. 607 с.
27. Психосоматика: Взаимосвязь психики и здоровья. Хрестоматия / сост. К. В. Сельченков. М.: АСТ, Мн.: Харвест, 2001. 604 с.
28. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: Гендерні аспекти / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової. К.: Міленіум, 2004.
29. Сірко Р. І. Деякі аспекти впливу сімейного середовища на стан психічного здоров'я студентської молоді / Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць ін-ту Психології ім. Г. С. Костюка. Київ, 2001. Т. 3. С. 198-201.
30. Словарь-справочник по психодиагностике / Л. Бурлачук, С. Морозов. 2-е изд., перераб. и доп. СПб: Питер, 2003. 528 с.
31. Словник психолога-практика / сост. С. Ю. Головин. 2-е изд., перераб. и доп. Минск: АСТ, 2001.

32. Таланов В. Л., Малкин-Пых И.Г. Справочник практического психолога. М.: ЭКСМО, 2004. 928 с.
33. Тимофієва М. П. До питання про самопізнання та самопомогу в Позитивній психотерапії // Materialy v mezinarodni vedecko – prakticka conference «Moderni vymoznosti vedy – 2009». Dil 11. Lekarstvi. Biologicke vedy. Chemie a chemicka technologie: Praha. Publishing Hous «Education and Science» s.r.o. S. 9-13.
34. Тимофієва М. П. Духовність як чинник формування психічного здоров'я особистості // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 414-415. Філософія. Чернівці: Рута, 2008. С. 23-27.
35. Тимофієва М. П. Проблема комунікативних, морально-етичних чинників збереження психічного здоров'я молоді // Актуальні проблеми психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія / За ред.. С.Д.Максименка. К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2008. Том X, Вип. 7. С.498-509.
36. Тимофієва М. П. Теоретичний підхід у дослідженні проблеми формування Я-концепції як складової психічного та психологічного здоров'я молоді / Вісник Прикарпатського ун-ту: Філософські і психологічні науки. 2008. Спец. випуск. С. 125-130.
37. Чепига М. П., Чепига С. М. Стимуляція здоров'я та інтелекту. 2-ге вид., переробл. і доп. К.: Знання, 2006. 347 с.
38. Юрьева Л. Н. Профессиональное выгорание у медицинских работников: формирование, профилактика, коррекция. Сфера, Киев. 2004. 272 с.

19.3. Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ. URL: moodle.bsmu.edu.ua
2. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/25834/1/psihologiazdorovia.pdf>
3. Навчальний курс «Психологія здоров'я та здорового способу життя». URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/17587/1/ПЗіЗСЖ-%20Т1.pdf>
4. Наукова стаття «Психологічне здоров'я людини в контексті здорового способу життя». URL: https://www.researchgate.net/publication/340132581_Psihologicne_zdorov%27a_ludini_v_konteksti_zdorovogo_sposobu_zittja

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Тимофієва Марина Пилипівна - в. о. завідувача кафедри психології та філософії, доцент, к. психол. н.